



Uusi UNODC-raportti avaa ihmiskaupan ja pakkoavioliittojen yhteyksiä

YK:n huumausaine- ja rikosasioiden toimiston (UNODC) julkaisema uusi raportti tarkastelee ihmiskaupan ja hyväksikäyttöön tähtäävien avioliittojen (esim. pakko-, lapsi- ja lumeavioliitot) yhteyksiä ja tuo esiin tämän piiloon jäävän ihmiskaupan muodon sukupuolittuneisuuden. Etenkin naiset ja tytöt, jotka kärsivät sukupuoleen perustuvasta syrjinnästä ja haitallisista kulttuurisista käytännöistä, ovat alttiita hyväksikäytölle. Hyväksikäyttöön tähtäävä avioliitto voi liittyä kaikkiin kolmeen ihmiskaupan elementtiin: keinoihin, tekotapaan ja tarkoitukseen. Silti vain harvat tapaukset tulevat viranomaisten tietoon ja vielä harvemmat johtavat tuomioihin.

Raportti on yli kaksi vuotta kestäneen tutkimuksen ja UNODC:n, Euroopan kriminaalipolitiikan instituutin (HEUNI) sekä kansallisten ja kansainvälisten asiantuntijoiden yhteistyön tulos. HEUNIn erikoissuunnittelija Anniina Jokinen ja aiemmin HEUNIssa työskennellyt tutkija Minna Viuhko keräsivät yhdessä UNODC:n kollegojen kanssa tietoa yhdeksästä maasta (Saksa, Thaimaa, Vietnam, Kanada, Etelä-Afrikka, Malawi, Serbia, Kirgisia, Jordania) ja haastattelivat 150 asiantuntijaa tästä monitahoisesta ilmiöstä. Tutkimus tarkasteli myös toimintatapoja, joita käytetään avioliittoon perustuvassa ihmiskaupassa sekä uhrien ja tekijöiden profiileja.

"Jo aikaisessa vaiheessa kävi ilmi, että avioliittoihin liittyvä ihmiskauppa on poikkeuksellisen mutkikas ja arkaluontoinen aihe", HEUNIn Anniina Jokinen toteaa. Tietoisuus ilmiöstä vaihtelee eri maiden välillä ja eri konteksteissa. Asiantuntijahaastattelut ja -kokoukset auttoivat selventämään aiheeseen liittyviä haasteita sekä tunnistamaan ihmiskauppaan liittyvien pakko-, lapsi- ja lumeavioliittojen keskeisiä tunnusmerkkejä.

Tämän ihmiskaupan muodon uhrien on vaikea hakeutua avun piiriin ja vain harvat tapaukset päätyvät poliisin tietoon tai tutkintaan ihmiskauppa-nimikkeen alla. *"On tärkeää, että viranomaiset ovat tietoisia tästä ilmiöstä, ja että esitutkinnassa huomioidaan uhrien oikeudet",* Anniina Jokinen huomauttaa. Hyväksikäytön laajuuteen ja eri muotoihin tulee kiinnittää enemmän huomiota, samoin kuin keinoihin, joilla uhria hallitaan ja pidetään riippuvaisessa asemassa. Myös uhrin tosiasialliset mahdollisuudet lähteä avioliitosta, hakea apua sekä käyttää oikeuksiaan tulee huomioida.

Monitahoisia ehkäisykeinoja tarvitaan ilmiön käsittelemiseksi yhteistyössä paikallisyhteisöjen ja järjestöjen kanssa. Raportti sisältää myös konkreettisia suosituksia, joiden avulla maat voivat puuttua ilmiöön entistä paremmin sekä tunnistaa ja suojella uhreja ja saattaa tekijät vastuuseen.

Julkaisu on saatavilla [täällä](#)

Lisätietoja Anniina Jokiselta (anniina.jokinen@om.fi)

